

Slutrapport Levande kultur- och industriarv, 230921

Projektledare Hanna Aili, hanna.aili@helsingborg.se

Sammanfatta projektets grundidé, mål, aktiviteter och partners/medverkande?

Hur kan kulturmiljöer bli tillgängliga och relevanta för fler? Frågan var utgångspunkten i projektet Levande kultur- och industriarv. Under hösten 2022 genomfördes en kartläggning av kulturmiljöer i nordvästra Skåne. Där undersöktes potentialen platserna hade för att utvecklas som mötesplatser och besöksmål. Bjuvs kommun blev i början av 2023 vald till pilotkommun för att utveckla en idé om deltagarbaserat skapande i kulturmiljö som ett led i platsutveckling.

I projektet arbetade vi med att:

- Ge ungdomar större ägandeskap till och kunskap om sin kulturmiljö.
- Testa nya sätt kulturmiljö kan gestaltas och användas.
- Få fler att prata om platserna i nya sammanhang.
- Skapa möten över generationsgränser.

Erfarenheterna från Bjuv resulterade i projektmodellen Långe leve platsen!

Modellen vänder sig till de som vill testa deltagarbaserat skapande i kulturmiljö, oavsett om man jobbar som kulturutvecklare, fritidsledare, planarkitekt, är föreningsaktiv eller företagare. Förhoppningen är att modellen ska ge de argument och verktyg som behövs för att kunna anpassa projektet till din verksamhet.

Under våren hölls också heldagskonferensen Från fallfärdig fabrikslokal till omtyckt besöksmål för kulturchefer, kulturutvecklare och stadsplanerare på Wallåkra stenkärlsfabrik.

Har de planerade målen/effekterna av projektet uppnåtts?

0=nej 1=några 2=ja

Svar 2

Uppge vilka som uppnått och inte uppnått. Gör en analys - vad ligger bakom att effekter uppnåddes och/eller inte uppnåddes?

De allra flesta målen med projektet har uppnåtts. Alla kommuner i familjen har fått en egen sammanställning på vilka kulturmiljöer som väcker engagemang och dess potential som besöksmål. Detta gjordes bland annat genom att fråga invånare vilken plats de tyckte förtjänade mer uppmärksamhet i sin kommun samt besök hos föreningar och företagare som jobbar med platsutveckling i kulturmiljöer. Metoden skapade inkludering, satte kulturarvsfrågor på kartan och synliggjorde familjens arbete i kulturarvsfrågor.

Genom att arbeta med deltagarbaserat skapande i kulturmiljö visade vi på nya sätt att engagera nya målgrupper och gestalta platsen. Styrkan ligger i att sammanföra redan etablerade begrepp som deltagande kultur, skapande skola och gestaltad livsmiljö och jobba mot kulturmiljöer.

Projektet har genomgående arbetat med förankring. Både internt och externt. Inte minst har lokal media snabbat upp arbetet vilket gett ytterligare spridning av vad vi velat uppnå. Synliggörandet av familjens lite undandömda kulturmiljöer.

En aspekt som hade kunnat förbättrats är samarbetet med destinationsutveckling. Även om vi har haft en dialog har det varit svårt att hitta gemensamma områden att samarbeta kring. Detta till trots har den kunskap näringslivsutvecklare gett till projektledaren bidragit med perspektiv och kunskap vilka potentiella utvecklingsområden som finns. Dessa finns med i kartläggningen.

Har parterna i projektet deltagit som planerat? 0=nej 1=delvis 2=ja

Svar 2

Sammanfatta med ord hur deltagandet fungerat

Under kartläggningen spenderade projektledaren en vecka i varje kommun. Alla kulturchefer gav ett varmt mottagande och hjälpte till med initiala kontakter till personer att prata med. Detta fungerade väldigt bra i alla kommuner men jag upplevde ett extra stöd på de mindre orterna. Det tror jag delvis beror på att glappet mellan tjänstemän och invånare är mindre.

Arbetet i Bjuv definierades av deltagande. Stödet från de som jobbade både på kultur- och fritidsförvaltningen men även på stadsbyggnadskontoret var stort. Här var även parterna Höganäs Borgestad AB, producenterna Cecilia Nordlund och Joakim Montelius, lokalhistoriska föreningar samt ungdomar som var målgruppen för projektet.

Har projektet kunnat hålla tidplanen? 0=nej 1=delvis 2=ja

Svar 1

Gör en kort analys om svaret är Nej eller Delvis.

Projektet förlängdes för att hinna skriva projektmodellen. Detta skedde inom befintlig budget.

Har projektet kunnat hålla budget? 0=nej 1=ja 2=ja+medel över

Svar 1

Redogör kort för hur den ekonomiska projekthanteringen fungerat. Samt anledningar till att ni inte kunnat hålla budget?

Projektledaren har gjort budget som stämts av med styrgrupp och närmsta chef på Helsingborgs museum. Större upphandlingar och inköp har gjorts i dialog mellan projektledare och närmsta chef.

Ekonomisk redovisning

Ja, vi har skickat en ekonomisk redovisning för projektet på kontonivå till info@familjenhelsingborg.se

Har projektet fått stor spridning i Familjen? 0=mindre 1=enligt plan 2=större

Svar 1

Gör en kort analys av varför spridningen inom Familjen lyckats eller inte lyckats.

Arbetet har varit uppsökande i alla delar av Familjen. Erfarenheterna från pilotprojektet delas genom en projektmodell som kommer alla kommuner till del.

Kulturarvsfrågor är något som berör och engagerar.

Om projektet uppmärksammats utanför Familjen Helsingborg ska du sammanfatta det här. Inkludera gärna länkar eller skicka information i separat mail till info@familjenhelsingborg.se

Både kartläggningen och arbetet i Bjuv har följts av lokal press som HD, SVT nyheter Skåne samt Bjäre NU. Projektet har även haft löpande kontakt med Regionmuseum Skåne som också jobbar med tillgängliggörande av kulturmiljöer i området.

Hur kommer resultatet av projektet påverka framtiden? Det kan både handla om insatser som blir en del av den ordinarie verksamhet i kommunerna eller handla om en engångsinsats i projektet som kommer sätta avtryck framöver.

Förhoppningen är att projektmodellen kan användas av kommunerna för att driva igenom liknande projekt. Arbetsätt kan även implementeras i det löpande arbetet med kulturmiljöer.

Lärdomar! I sammanfattning, vad har ni lärt er av detta projektet? Både kring projektets innehåll och kring att driva test- och utvecklingsprojekt genom Familjen Helsingborg. Vad behöver vi ta med oss i Familjensamarbetet inför framtiden?

Delprojektet i Bjuv visade att det går att driva igenom ett testprojekt snabbt genom Familjens stöd. Pilotprojektet var möjligt för att projektledaren kunde vara där några dagar i veckan under en fyra månaders period med en egen budget. Det gjorde det möjligt för kommunen att göra något de inte testat förut, skapa mervärde för sina invånare samtidigt som erfarenheterna kan spridas till resterande kommuner.

Liknande projekt skulle kunna ge en skjuts, till framför allt mindre kommuner, som kan ha svårt att våga testa nytt med befintliga medel. Det finns en otrolig styrka att på så sätt att sköta saker inom familjen i stället för att söka medel utifrån.

En fördel med Familjen är också att man kan hitta resurser utanför den egna organisationen och en stor flexibilitet. Ett exempel är hjälp med layout som kommunikatörerna på kulturförvaltningen i Helsingborg inte hade tid att hjälpa till med men som en bibliotekarie i Höganäs hade möjlighet till.

Det hade varit bra med en tydligare introduktion till uppdraget och vilka förväntningar kulturchefsnätverket hade på projektet.